

Forfatter: Palladius, Peder

Titel: Peder Palladius' Danske Skrifter

Citation: Palladius, Peder: "Peder Palladius' Danske Skrifter", i Palladius, Peder: *Peder Palladius' Danske Skrifter*, udg. af Lis Jacobsen , H.H. Thiele, 1911-1926, s. 43. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/text/adl-texts-palladius03val-shoot-idm139651356578032.pdf> (tilgået 26. april 2024)

Anvendt udgave: Peder Palladius' Danske Skrifter

For det Niende/ om Machabeernis tid

NV ville wi framdels faa at høre/ huorlunde det gick den hellige Kirke/ vdi de andre fem hundrede Aar/ som vaare de siste/ faar Christi tilkommelse til Verden/ vnder Prestehøffdinge oc vnder de Machabeer/ vdi

Danielis Vger etc.

* Thi der vaar ocsaa stor fare paa ferde/ at Skibet heldede fuld || saare besynderlige/ der den wgudelige Antiochus vaar om borde met dem/ som Daniel tilforne haffde Propheteret om/ Oc er denne Machabeers tid/ som vaar nest faar Christi mandoms Annammelse/ meget lig denne tid som wi nu leffue vdi/ imod vaar herris Christi anden tilkommelse/ som er til Dommen/ saa at wi faa ocsaa aff denne Histori stor trøst oc husualelse/ der faare ville wi den gerne offuerløbe.

* Effter nu at Iøderne haffde hafft Vinterleye vdi Babylon/ som de vaare hen dreffne vdi haffs nød/ oc det vdi halffierdesins tiue Aar/ da bleffue de vdfriide ved Cyrum Kongen aff Persen/ som haffde offuer vundet de Babylonier oc ført Monarchien oc Keyserdommen til de Perser oc Meder fra de Chaldeer/ || oc da fore Iøderne hiem igen til Canaans Land/ det er/ Iøde Land/ vnder den Første som hed Zorobabel oc vnder den Prestehøffding ved naffn Iosua. Der begynte de da paa ny igen at bøde oc klincke S: Peders Skib/ det er/ de begynte at bygge op igen Staden oc Templen/ effter den ypperste Skibmands/ det er Gud Faders vilie/ som vilde lade sin Søn fødis oc haffue sin Vandrilse oc værilsse paa en naffnkundig oc visser Sted/ der faar maatte det Iødske Folck komme til deris Land igen/ oc Ierusalem oc templen maatte fornyes igen/ som der tilforne haffde verit en Politie oc en hellig Sæd/ som Esaias det saa kalder/ det er/ en visser oc 44 sande Guds Kircke oc Menighed/ alligeuel at hun end siden effter at hun kom aff Fenxelet/ bleff mere vanskabt oc saa verre vd/|| end hun gjorde mit i sin ælendighed vdi det Babilonske Fenxel/ thi end dog Cyrus Kongen aff Persen loed vd gaa en recess oc befalning/ at Templen oc Staden skulde opbyggis igen/ oc hand gaff dem igen de Kaastelige Kar oc klenødier/ som Nabogodonosor loed tage fra dem aff Templen/ da bleff alligeuel den bygning/ det er/ Templens oc Stadsens opretning forhindret dem faare vdi thu oc fyretiuue Aar/ fordi at Cyrus haffde rustet sig/ oc førde krig mod de Scyter oc vaar der met forhindret/ ind til saa lenge at der gick en Ny befalning vd ved Darium/ som kom effter Cyrum vdi den Persiske Monarchi/ oc det skede vdi det andet Darii regementis Aar/ oc i det samme aar begyndis Danielis Vger/ det er fire hundrede oc halffemte sinds tiue aar/ || som varede ind til Christum en Første/ det er/ ind til Christus vaar Tredue Aar gammel/ oc begynte sit embede.

* Men huad det vaar for en Seylads/ huad for nød oc wmage de haffde vdi disse fem hundrede Aar/ finder mand klarlige vdi Esræ Nehemiæ oc i de Machabeers bøger. Oc wi som leffue i dag forfare lige saadan forhindrelse paa Guds ords Framgong/ som de forfore oc forsøgte den gong. Ia stor wuillighed/ stor affdragt/ stor had oc affuend/ stor forfølgelse er saa vel nu paa ferde/ som i den tid.

* Disse tho merckelige Propheter Haggeus oc Sacharias hengde hart ved/ hoss Zorobabel oc hoss Iosua oc paaminte oc formanede dem/ at de skulde lade opbygge || Templen oc Staden igen/ men de fordroge det/ dag fra dag/ at det vilde icke fram/ som det skeer ocsaa nu hoss oss/ der mange hande ting maatte vere ydermere beskickedede oc vdrette til gaffns oc til Guds Ære/ oc der veries dog faare/ aff de wgudelige/ saa gick det ocsaa den tid til/ ind til saa lenge at Esras Oc Nehemias komme hiemeffter huer andre vdaff Persen vdi Artaxerxis Kongis tid.

* Disse tho/ der de komme til de andre tho/ da gick det faar sig met Templens oc Stadsens bygning/ Gud vere loffuit til 45 euig tid/ at der findis end nogle vdi Øffrigheds Stat/ vere sig huor faa de kunde vere/ som rettelige oc hiertelige mene Guds sag gaat oc ere deris Lands Herrer til hielp oc tilskyndelse || at promouere oc forfremme Religion til det beste/ oc ere end redbone der til/ oc tage end vnder tiden en snibbe op/ aff de wgudelige/ oc snababis met dem/ som disse tho gjorde Esras oc Nehemias oc Folcket met dem/ der de maatte haffue Mureskeen i den ene haand oc Suerdet i den anden haand/ saa lenge til Templen oc Staden vaare fornyede igen/ Saa vil det icke gaa vdaff foruden Kaarsit oc forfølgelse/ huad mand vil haffue fram til Guds Ære/ der faar bliffuer der/ disuerre/ megit til bage staaendis/ som burde at vdrettis. Ingen vil fortørne hin anden der offuer/ vden en ret Esras eller Nehemias findis der iblant at vere/ som taar trolige oc dristelige hugge sin Nese vdi Sten for Gudz Æris skyld. ||

* Her vaare Guds Folck først vnder Prestehøffdinge eller vnder de ypperste Prester mere end i 300 Aar/ der nest vnder de Asmoneer eller Machabeer mere end i hundrede Aar/ paa det siste vnder de Idumer er/ ind til Herodis tid/ oc til Christi tilkommelsis tid/ icke langt fra it hundrede Aar. Legge disse Aar til sammen/ da haffuer du lxx Daniels vger/ det er/ cccclxxxx. Aar.

* De ypperste Præster vaare tiue i tallet oc alle Aarons Slect/ fra Iosua den første/ ind til Oniam den siste/ som hed Menelaus. Vnder disse Regenter leffuede Guds Folck mere end vdi try hundrede Aar/ som førre er sagt/ oc i den tid førde den Store Alexander Monarchien oc Keyserdommen fra de Perser oc Meder/

til de Græcker/ || effter Daniels Prophetie.

* Men der Alexander vaar død da fulde de aff Syria oc aff Ægypten tit oc offte ind i Iødeland/ oc sloge mange tusinde ihiel.

* Der effter kom Antiochus den blodhund/ vdi den siste ypperste Prestis tid/ som hede Onias Menelaus/ som gjorde hannem hielp oc bistand vdi hans Tyranni oc grumhed. Hand plagede Iødeland/ at det vaar aldrig saa plaget til forn/ 46 hand gjorde try anlaab til Iødeland/ den første ved sig selff/ den anden ved Apolonium/ och den tridie ved Atheneum.

* Thi først gaff hand sig selff ind i Staden oc i Templen/ met plustern/ mord oc blodstyrtning/ paa || det aller gruseligste.

* Der nest sende hand Apolonium der ind/ at hand skulde lade/ som hand vilde gøre sit offer der/ Oc der met gjorde hand it stort Mandmord i Iødeland.

* Paa det siste sende hand did/ en Første ved naffn Atheneus/ met streng befalning/ at de skulde annamme oc ved mact holde Hedningernis oc Græckernis Religion i Hierusalem oc i Iødeland/ oc at de skulde offre oc ede Suinekød/ oc da bleff deris omskerelse dem forbuden vnder deris liffs fortabelse. Her fundis mange/ som vilde langt heller dø/ end forlade deris Iødske Religion/ som den Quinde met hendis siu Sønner etc. ||

* Her reysde sig da op de Asmoneer/ det er/ Matathias met sine fem Sønner/ som vaare Iudas Machabeus/ Simon/ Ionathas/ Ioannes oc Hircanus/ oc de stridde for Folcket mod den tyranni/ som Antiochus brugede oc loed bruge i Iødeland/ Paa det siste leffuede de vnder de Idumeer oc Herodes/ ind til den rette Frelsermand vor Herre Iesus Christus kom til Verden/ sist vdi Daniels vger/ der Keyserdommen vaar førd/ fra de Græcker til de Romere/ ved Keyser Iulium etc.

* Saa førde Gud almectigste S. Peders Skib/ som ieg nu saa kalder/ det er sin Christne Kircke igennem det gamle Testamente fra Patriarckerne oc til Dommerne/ fra Dommerne oc til Kongerne/ fra Kongerne oc til Presterne och || fra dem til Christum/ som er en euige Fader/ en Dommer offuer leffuende oc døde/ en Konge offuer alle Konger/ oc en euige Prest/ ocsaa i dag ved sin Faderlighed holder oss fram/ iblant vore wuenner/ ved sin Dom/ fordømmer vore modstandere/ ved sit Kongedom beskermer oss fra vore Fiender oc holder oss i sit Rige/ och ved sin Prestedom beder for oss/ hoss Gud Faders høyre haand/ at der som wi end helde oc velte/ da siuncke wi dog icke oc ey helder forgaa/ der paa ere wi fuld visse/ des vere Gud loffuit til euig tid Amen. ||